

DECIZIE

07 mai 2014

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecătorul Svetlana Filincova

Judecătorii Iurie Bejenaru, Dumitru Mardari, Elena Covalenco, Galina Stratulat

examinând recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Beliciuc Tamila împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale r-l Drochia cu privire la contestarea actului administrativ, împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 23 ianuarie 2014, prin care a fost respins apelul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale și menținută hotărârea Judecătoriei Drochia din 29 iulie 2013

c o n s t a t ă:

La 29 aprilie 2013 Beliciuc Tamila a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale r-l Drochia cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii a indicat că, la 11 martie 2013 a adresat o cerere pîrîtului, prin care a solicitat transferul pensiei de la limita de vîrstă la pensia de urmaș în legătură cu decesul soțului Gheorghe Beliciuc, care a beneficiat de pensie de deputat în Parlamentul Republicii Moldova.

La 15 martie 2013 Comisia pentru stabilirea pensiilor a Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Drochia a adoptat decizia nr. 378 de respingere a cererii înaintate de reclamantă, pe motiv că Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat nu prevăd transferul la pensia de urmaș calculată procentual din pensia ca deputat al Republicii Moldova.

La 04 aprilie 2013 Beliciuc Tamila a depus cererea prealabilă nr. 254, prin care a invocat mai multe momente de fapt și de drept care demonstau ilegalitatea deciziei nr. 378 din 15 martie 2013. Cu toate acestea, pîrîtul prin răspunsul său la cererea prealabilă a repetat toate cele invocate în decizia nr. 378 din 15 martie 2013.

Reclamanta consideră decizia nr. 378 din 15 martie 2013 și refuzul nr. 483 din 08 aprilie 2013 ca fiind ilegale, nemotivate și abuzive, deoarece soțul ei Gheorghe Beliciuc, decedat la 26 iulie 2012 a beneficiat de pensie de deputat în Parlamentul Republicii Moldova în cuantum de 42% din suma tuturor plăților lunare asigurate ale deputatului în exercițiu în funcția respectivă deținută în Parlament conform art. 43 al Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156 din 14 octombrie 1998. Totodată, conform art. 24 al. (1) al aceleiași legi, pensia de urmaș se acordă dacă persoana decedată era pensionar sau îndeplinea condițiile pentru obținerea unei pensii în conformitate cu prezenta lege.

Deci, soțul ei fiind pensionar, îndeplinea toate condițiile pentru obținerea pensiei pentru deputați prevăzute de art. 43 al Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998.

Respectiv și reclamanta este în drept de a beneficia de transferul la pensia de urmaș calculată în baza pensiei deputatului. La fel, Beliciuc Tamila întrunește și condițiile prevăzute de art. 24-26 al Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998 pentru obținerea pensiei de urmaș. Or, cadrul legal îi atribuie și dreptul de a alege între pensia pentru limită de vîrstă și cea de urmaș.

Cere reclamanta anularea deciziei Comisiei pentru stabilirea pensiilor a Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Drochia nr. 378 din 15 martie 2013, obligarea pîrîtului de a-i stabili și achita pensia de urmaș calculată procentual din pensia de deputat a soțului decedat Gheorghe Beliciuc, repararea prejudiciului moral în sumă de 5000 lei.

Prin hotărîrea Judecătoriei Drochia din 29 iulie 2013, a fost admisă parțial acțiunea și a fost anulată decizia privind respingerea pensiei nr. 378 din 15 martie 2013 emisă de CTAS Drochia, a fost obligată CTAS Drochia de a stabili și achita în beneficiul lui Beliciuc Tamila a pensiei de urmaș calculată procentual din pensia ca deputat a soțului decedat Gheorghe Beliciuc, a fost încasat de la CTAS Drochia în beneficiul lui Beliciuc Tamila prejudiciul moral de 500 lei.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 23 ianuarie 2014, a fost respins apelul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale și menținută hotărîrea Judecătoriei Drochia din 29 iulie 2013.

La 24 februarie 2014 Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a hotărârilor judecătorești și pronunțarea unei noi hotărâri cu privire la respingerea acțiunii.

În motivarea recursului a invocat ilegalitatea hotărârilor judecătorești, care au interpretat eronat normele de drept material.

Astfel, instanțele au aplicat eronat prevederile art. 24 al. (1) al Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998, care prevede că pensia de urmaș se acordă dacă persoana decedată era pensionar sau îndeplinea condițiile pentru obținerea unei pensii în conformitate cu prezenta lege.

Conform art. 9 al Legii date, în sistemul public se acordă următoarele categorii de pensii – pensie pentru limita de vîrstă, pensie de invaliditate, pensie de urmaș.

Conform art. 24 și 26 al Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156 din 14 octombrie 1998, pensia de urmaș se stabilește în cazul în care susținătorul era beneficiar de pensie pentru limită de vîrstă sau de invaliditate ori îndeplinea condițiile pentru obținerea unei pensii în conformitate cu prezenta lege, iar conform art. 25 al. (2) lit. b) al legii, pensia de urmaș se stabilește soțului supraviețuitor dacă, la momentul decesului susținătorului sau pe parcursul a 5 ani după deces, a împlinit vîrsta de pensionare prevăzută la art. 41 al. (1) sau a fost încadrat în gradul I sau II de invaliditate, a avut cel puțin 15 ani de căsătorie cu persoana decedată și nu s-a recăsătorit.

Pensia de urmaș se stabilește procentual din pensia pentru limita de vîrstă sau din pensia de invaliditate de gradul I a susținătorului, iar în cazul în care susținătorul nu era beneficiar de pensie pentru limită de vîrstă sau era beneficiar de pensie de invaliditate de gradul II sau III – procentual din pensia potențială calculată pentru gradul I de invaliditate.

Art. 43 al. (1) al Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998 prevede că, asiguratul care a activat cel puțin 2 ani în calitate de deputat în Parlament, inclusiv în Sovietul

Suprem al R.S.S.Moldovenești de legislatura a XII-a, cu excepția persoanelor ale căror împuterniciri au fost suspendate înainte de termen pentru participarea lor la lucrările organelor anticonstituționale și comiterea de acțiuni ce vin în contradicție cu Constituția și cu legislația în vigoare, sau care a deținut cel puțin 2 ani funcții remunerate în Sovietul Suprem al R.S.S. Moldovenești de legislaturile anterioare, a atins vârsta de pensionare specificată la art.41 alin.(1) și a realizat stagiul de cotizare prevăzut la art.42 alin.(1) și (1¹) are dreptul la pensie calculată în cuantum de 42% din suma tuturor plăților lunare asigurate ale deputatului în exercițiu în funcția (funcțiile) respectivă deținută în Parlament.

Din dosarul de pensionare a decedatului Gheorghe Beliciuc rezultă că inițial i-a fost stabilită o pensie pentru limita de vârstă la data de 25 mai 2007, ulterior la 12 iunie 2007 a fost trecut la pensie ca ales local. La 04 iunie 2010 odată cu modificările operate în art. 43 prin Legea nr. 76 din 04 mai 2010 la Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat, decedatul Gheorghe Beliciuc a trecut la alt tip de pensie specială, care se acordă pentru unele categorii de cetățeni.

Recurentul a mai indicat că, Curtea Supremă de Justiție și-a expus poziția într-un caz analogic, prin care a menționat că pensia de urmaș poate fi calculată în exclusivitate din pensia pentru limita de vârstă sau din pensia de invaliditate, or în Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 nu este prevăzută atribuirea pensiei de urmaș din pensia de vârstă în calitate de deputat în Parlamentul Republicii Moldova. Astfel, litigiului dat nu pot fi aplicate prevederile art. 24 al legii date, deoarece Gheorghe Beliciuc nu era beneficiar de nici un fel de pensie prevăzută de art. 9 al legii.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

La caz, instanța de recurs consideră că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 24 februarie 2014, în termen, în situația în care decizia instanței de apel a fost pronunțată la 23 ianuarie 2014 (f.d.90).

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri cu privire la respingerea acțiunii din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Din actele speței rezultă că, Beliciuc Tamila s-a adresat la 11 martie 2013 cu cerere în adresa Casei Teritoriale de Asigurări Sociale r-l Drochia privind transferul pensiei de la limita de vârstă la pensia de urmaș în legătură cu decesul soțului ei Beliciuc Gheorghe, care a beneficiat de pensie ca deputat în Parlamentul Republicii Moldova.

Comisia pentru stabilirea pensiilor a Casei Teritoriale de Asigurări Sociale r-l Drochia la 15 martie 2013 a emis decizia nr. 378, prin care a refuzat lui Beliciuc Tamila transferul la pensia de urmaș, pe motiv că deși Beliciuc Gheorghe a beneficiat de pensie ca deputat în Parlamentul Republicii Moldova, Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156 din 14 octombrie 1998 nu prevede transferul la pensia de urmaș calculată procentual din pensia ca deputat al Parlamentului Republicii Moldova.

La 08 aprilie 2013 Casa Teritorială de Asigurări Sociale r-l Drochia a respins și cererea prealabilă a intimatelor din 04 aprilie 2013 privind dreptul la pensia de urmaș.

Prin acțiunea înaintată, Beliciuc Tamila contestă legalitatea deciziei Comisiei pentru stabilirea pensiilor a Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Drochia nr. 378 din 15 martie 2013, precum și solicită stabilirea și achitarea pensiei de urmaș calculată procentual din pensia de deputat a soțului decedat Gheorghe Beliciuc.

Instanțele judecătorești la adoptarea hotărârilor au admis pretențiile lui Beliciuc Tamila, motivându-și soluțiile pe faptul că reclamanta întrunește cerințele necesare prevăzute de Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 pentru a-i fi stabilită și achitată pensia de urmaș calculată procentual din pensia ca deputat al soțului decedat Beliciuc Gheorghe.

Colegiul relevă că concluziile instanțelor sunt eronate din considerente ce urmează.

Or, Beliciuc Gheorghe, decedat la 26 iulie 2012, i-a fost stabilit inițial o pensie pentru limită de vârstă la data de 25 mai 2007, ulterior la 12 iunie 2007 a fost trecut la pensie ca ales local. Fiind deputat în Parlamentul Republicii Moldova de Legislația a XII-a, odată cu modificările operate în art. 43 al Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156 din 14 octombrie 1998 prin Legea nr. 76 din 04 mai 2010, Beliciuc Gheorghe la 04 iunie 2010 a fost trecut la alt tip de pensie specială care se acordă pentru unele categorii de cetățeni.

Conform art. 24 și 26 al Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156 din 14 octombrie 1998, pensia de urmaș se stabilește în cazul în care susținătorul era beneficiar de pensie pentru limită de vârstă sau de invaliditate ori îndeplinea condițiile pentru obținerea unei pensii în conformitate cu prezenta lege, iar conform art. 25 al. (2) lit. b) al aceleiași legi, pensia de urmaș se stabilește soțului supraviețuitor dacă, la momentul decesului susținătorului sau pe parcursul a 5 ani după deces, a împlinit vârsta de pensionare prevăzută la art. 41 al. (1) sau a fost încadrat în gradul I sau II de invaliditate, a avut cel puțin 15 ani de căsătorie cu persoana decedată și nu s-a recăsătorit.

Pensia de urmaș se stabilește procentual din pensia pentru limita de vârstă sau din pensia de invaliditate de gradul I a susținătorului, iar în cazul în care susținătorul nu era beneficiar de pensie pentru limită de vârstă sau era beneficiar de pensie de invaliditate de gradul II sau III – procentual din pensia potențială calculată pentru gradul I de invaliditate.

Art. 43 al. (1) al Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat prevede că, asiguratul care a activat cel puțin 2 ani în calitate de deputat în Parlament, inclusiv în Sovietul Suprem al R.S.S. Moldovenești de legislatura a XII-a, cu excepția persoanelor ale căror împuterniciri au fost suspendate înainte de termen pentru participarea lor la lucrările organelor anticonstituționale și comiterea de acțiuni ce vin în contradicție cu Constituția și cu legislația în vigoare sau care a deținut cel puțin 2 ani funcții remunerate în Sovietul Suprem al R.S.S. Moldovenești de legislaturile anterioare, a atins vârsta de pensionare specificată la art. 41 alin. (1) și a realizat stagiul de cotizare prevăzut la art. 42 alin. (1) și (1¹) are dreptul la pensie calculată în cuantum de 42% din suma tuturor plăților lunare asigurate ale deputatului în exercițiu în funcția (funcțiile) respectivă deținută în Parlament.

Art. 9 a Legii nr.156 -XIV din 14.10.1998 prevede că, în sistemul public se acordă următoarele categorii de pensii – pensie pentru limita de vîrstă, pensie de invaliditate, pensie de urmaş.

Astfel, în urma celor enunţate Colegiul indică că, pensia de urmaş se stabileşte în cazul în care susţinătorul era beneficiar de pensie pentru limită de vîrstă sau de invaliditate ori îndeplinea condiţiile pentru obţinerea unei pensii în conformitate cu prezenta lege, conform art. 24 şi 26 al Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat.

Respectiv, pensia de urmaş poate fi calculată în exclusivitate din pensia pentru limita de vîrstă sau din pensia de invaliditate, or în Legea nr.156-XIV din 14.10.1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat nu este prevăzută atribuirea pensiei de urmaş din pensia de vîrstă în calitate de deputat în Parlament.

În circumstanţele date, rezultă ilegalitatea pretenţiilor Tamilei Beliciuc privind transferul pensiei de la limita de vîrstă la pensia de urmaş în legătură cu decesul soţului ei Beliciuc Gheorghe, care a beneficiat de pensie ca deputat în Parlamentul Republicii Moldova.

Cu titlu de consecinţă rezultă şi ilegalitatea capătului de cerere cu privire la repararea prejudiciului moral.

Faţă de cele ce preced şi având în vedere faptul că circumstanţele pricinii au fost stabilite pe deplin de către instanţele judecătoreşti inferioare, nefiind necesară verificarea suplimentară a cărorva dovezi, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ lărgit al Curţii Supreme de Justiţie ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa decizia instanţei de apel şi hotărârea primei instanţe şi de a emite o nouă hotărâre, prin care acţiunea lui Beliciuc Tamila împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale r-l Drochia cu privire la contestarea actului administrativ de a respinge ca neîntemeiată.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b), art. 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ lărgit al Curţii Supreme de Justiţie decide:

Se admite recursul declarat de către Casa Naţională de Asigurări Sociale.

Se casează decizia Curţii de Apel Bălţi din 23 ianuarie 2014 şi hotărârea Judecătoriei Drochia din 29 iulie 2013 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Beliciuc Tamila împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale r-l Drochia cu privire la contestarea actului administrativ şi se emite o nouă hotărâre prin care:

Se respinge acţiunea lui Beliciuc Tamila împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale r-l Drochia cu privire la contestarea actului administrativ.

Decizia este irevocabilă.

Preşedinte, judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Elena Covalenco

Galina Stratulat

